

Ενέργειες που αποδεικνύουν την ελληνική εθνική συνείδηση του Ηράκλειου (Μανώλης Καρακώστας, MSc Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επαγγελματίας Υγείας - Ερευνητής)

/ Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=169434>]

Όμως, υπάρχουν ενέργειες του Ηρακλείου που καταδεικνύουν ολοφάνερα την ελληνική εθνική του συνείδηση, και αυτές δεν είναι άλλες από την αλλαγή του βασιλικού τίτλου, από «Αύγουστος», «Καίσαρ», «Αυτοκράτωρ», «Φλάβιος» σε «Πιστός ἐν Χριστῷ Βασιλεύς», [275, 276, 277] η επισημοποίηση της ελληνικής γλώσσας, [276, 277] και η αλλαγή του ονόματος της γυναίκας του, από Φαβία στο ελληνικότερο Ευδοκία. [278] Σχετικά με την αλλαγή του βασιλικού τίτλου, έχουν διατυπωθεί απόψεις ότι «η χρήση του τίτλου αυτού ανάγεται στην υποταγή του μοναδικού ηγεμόνα, στον οποίο δήθεν οι Βυζαντινοί αναγνώριζαν τον τίτλο του βασιλέως εκτός από τον δικό τους αυτοκράτορα», [277] γεγονός που δείχνει κατά ορισμένους μελετητές την αρμενική καταγωγή του Ηρακλείου, διότι υιοθέτησε

έναν ανατολικό τίτλο. Σαφώς, αυτές οι απόψεις δεν ισχύουν, όπως εμπεριστατωμένα απέδειξε ο Ostrogorsky, γιατί οι Έλληνες δεν απέδιδαν μόνο στον Πέρση βασιλιά τον τίτλο αυτόν, αλλά και «στους ηγεμόνες της Αρμενίας και της Αιθιοπίας, και μερικές φορές – εναλλακτικά με άλλες προσωνυμίες – και στους Γερμανούς ηγέτες και ακόμη στους αρχηγούς των Αβασγών και των Ζιγχών», ο οποίος όμως ήταν κατώτερος του ρωμαϊκού. Ο Ρώσος ιστορικός συνεχίζει λέγοντας πως ο τίτλος «Βασιλεύς» είχε πλέον εξισωθεί με τον τίτλο «imperator», και αποδίδει τις μεταρρυθμίσεις αυτές στον εξελληνισμό του κράτους.[277]

Βέβαια μπορεί κάποιος να φέρει αντίλογο λέγοντας, πως αυτές οι ενέργειες ήταν αναγκαίες να γίνουν αφού η Αυτοκρατορία πλέον είχε περάσει στους Έλληνες, και ίσως να μην δείχνουν συνείδηση αλλά επιτακτική ανάγκη. Αυτή είναι μια αληθής σκέψη, όμως ο καθένας πράττει σύμφωνα με τα πιστεύω του, κι αυτό φαίνεται από τον Λέοντα Γ' και τον Λέοντα Ε', που ο μὲν ίδρυσε την αίρεση της εικονομαχίας και ο δε την επανέφερε στο προσκήνιο.[279] Και οι δύο έπραξαν σύμφωνα με τα πιστεύω και τις απόψεις τους, παρ' όλο που ήταν αντίθετες με τις παραδόσεις της Αυτοκρατορίας. Το ίδιο έπραξε και ο Ιουλιανός ο Παραβάτης, που επιχείρησε να επαναφέρει ανεπιτυχώς την ειδωλολατρία,[280] την στιγμή που ο Χριστιανισμός ανθούσε και κατακτούσε όλη την οικουμένη. Αν αυτοί έπραξαν κατά το δοκούν αντίθετα στα ήθη και έθιμα της Αυτοκρατορίας, κατά αναλογία πρέπει να έπραξε και ο Ηράκλειος, σύμφωνα με τις δικές του αντιλήψεις, με την διαφορά ότι αυτός ενήργησε υπέρ της Αυτοκρατορίας, διότι τέτοιες ιστορικές αποφάσεις δεν

λαμβάνονται μόνο εξ ανάγκης, αλλά κυρίως λόγω θέλησης, που αυτή καθιστά μεγάλες τις ιστορικές προσωπικότητες, αναλόγως τις αποφάσεις τους. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που οι ιστορικοί αποδίδουν τον εξελληνισμό της Αυτοκρατορίας στον Ηράκλειο, κι αυτός είναι και ο λόγος που ο Ostrogorsky λέει πως «ο Ηράκλειος υπήρξε ο δημιουργός του Μεσαιωνικού Βυζαντίου, του οποίου η οργάνωση είναι Ρωμαϊκή, η γλώσσα και ο πολιτισμός Ελληνικός και η πίστη Χριστιανική»,^[281] όπως επίσης πως «μ' αυτά τερματίζεται η υστερορωμαϊκή και πρωτοβυζαντινή εποχή. Το Βυζάντιο αναδύεται από την κρίση αυτή με ουσιαστικά νέο σχήμα, απαλλαγμένο από την κληρονομιά του σαθρού ρωμαϊκού κράτους και ενισχυμένο με νέες δυνάμεις. Η βυζαντινή ιστορία στην κυριολεκτική σημασία της, η ιστορία της μεσαιωνικής ελληνικής αυτοκρατορίας, αρχίζει τώρα».^[282]

(συνεχίζεται)

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

275. A.A. Vasiliev (1954), σελ. 248

276. Ηλίας Λάσκαρης (1995), σελ. 91

277. G. Ostrogorsky (1969), History of the Byzantine State, σελ. 94, 414

278. Λέων Γραμματικός, Χρονογραφία, σελ. 46-47

279. A.A. Vasiliev (1954), σελ. 312-313, 352-353

280. Ηλίας Λάσκαρης (1995), σελ. 26

281. A.A. Vasiliev (1954), σελ. 243

282. G. Ostrogorsky (1969), σελ. 94, 414